

Nr 145.

Ankom till riksdagens kansli den 17 maj 1945 kl. 2 em.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till kontrollstyrelsen för budgetåret 1945/46.

(3:e avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under sjunde huvudtiteln (punkterna 32—35) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1945/46 under rubriken Kontrollstyrelsen såsom förslagsanslag beräkna till Avlöningar 454 000 kronor, till Omkostnader 72 000 kronor, till Kontroll å tillverkningsavgifter 250 000 kronor samt till Granskning av systembolagens ekonomiska förvaltning 78 500 kronor.

Därefter har Kungl. Maj:t i propositionen nr 216, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för den 2 mars 1945, föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad personalförteckning och avlöningsstat för kontrollstyrelsen, avlöningsstaten att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1945/46, dels ock för nämnda budgetår under rubriken Kontrollstyrelsen såsom förslagsanslag anvisa till Avlöningar 456 000 kronor, till Omkostnader 69 000 kronor, till Kontroll å tillverkningsavgifter 325 000 kronor samt till Granskning av systembolagens ekonomiska förvaltning 78 500 kronor.

Kontrollstyrelsen: Avlöningar. Ifrågavarande anslag är å gällande rikstat uppfört med 454 000 kronor.

I skrivelse den 31 augusti 1944 har *kontrollstyrelsen* framlagt beräkningar angående medelsbehovet under förevarande anslag. Styrelsen hemställer om överföring å ordinarie stat av en förste byråinspektörstjänst i lönegraden Eo 24 samt återbesättande av en vakantsatt byråinspektörstjänst i lönegraden Eo 22. Vidare skulle ett extra ordinarie kanslibitråde, som innehaft denna tjänsteställning i 20 år, uppflyttas i kontoristgraden, A 9, en befattning som extra ordinarie kanslibitråde överförs till ordinarie stat med placering i lönegraden A 7 samt ytterligare minst två ordinarie kontorsbiträdesbefattningar inrättas. Ytterligare föreslår styrelsen, att en befattning som kanslibitråde i lönegraden Eo 7 å registeravdelningen omändras till en kansliskrivartjänst i lönegraden Eo 11 samt att en befattning som extra ordinarie kontorsbiträde å samma avdelning placeras i lönegraden Eo 7.

I utlåtande den 19 februari 1945 över förslaget om sammanslagning till

ett centralbolag av de fem allmänna restaurangbolagen har kontrollstyrelsen angivit de ändringar i kontrollstyrelsens personal- och anslagsbehov, som skulle föranledas av genomförandet av detta förslag och det i samband därmed framlagda förslaget om åläggande för kontrollstyrelsen att avgöra frågor rörande lön till befattningshavare i ledande ställning inom systembolagen, rörande grunder för avlöning till annan personal eller för pensionering av personal m. m. Styrelsen har framhållit, att detta skulle medföra en icke oväsentlig ökning i styrelsens arbetsuppgifter, vilken medförde behov av viss personalförstärkning. Å andra sidan skulle två inspektörstjänster kunna indragas.

Beträffande personalförteckningen innebär kontrollstyrelsens förslag, att i förteckningen skola upptagas en förste byråinspektör i A 26, fyra kontorer i A 9 i stället för tre, två kanslibiträden i A 7 i stället för ett, åtta kontorsbiträden i A 4 i stället för sex samt tre förste byråinspektörer i Eo 24 i stället för fyra. Kontrollstyrelsen har vidare anmärkt, att den i nu gällande personalförteckning å övergångsstat upptagna befattningen såsom förste byråingenjör bör avföras ur förteckningen, enär dess innehavare erhållit fullmakt såsom byrådirektör hos styrelsen.

Departementschefen har för egen del anfört följande.

Vad först angår de personalförändringar, som skulle följa av bifall till det i proposition denna dag framlagda förslaget angående omorganisationen av de allmänna restaurangbolagen m. m., anser jag liksom vid frågans behandling i fjol, att den å första byrån anställde förste byråinspektören i lönegraden A 24, som skulle komma att handlägga ärenden angående avlönings- och anställningsförhållandena vid systembolagen, bör placeras i lönegraden Eo 26. För biträde vid handläggningen av ifrågavarande ärenden torde böra avses en amanuens och ett extra ordinarie kontorsbiträde. Sistnämnda personalförstärkningar böra medgivas från och med den 1 oktober 1945. De två för kontrollen över de allmänna restaurangbolagen avsedda arvodestjänsterna böra indragas från och med den 1 januari 1946.

Kontrollstyrelsen har i sin petitaskrivelse föreslagit överflyttande till ordinarie stat av ett antal befattningar och uppflyttning i lönegrad av andra. I viss utsträckning har jag ansett mig böra tillmötesgå styrelsens framställningar. Med den föreslagna ordinariesättningen av en förste byråinspektörsbefattning å tredje byrån och en kanslibiträdestjänst å andra byrån synes dock tills vidare böra anstå. Däremot tillstyrker jag, att den kanslibiträdestjänst, vars innehavare biträder vid kontrollen över tillverkning och beskattning av brännvin och maldrycker, överflyttas å ordinarie stat. Likaledes biträder jag förslaget om inrättande av två ordinarie kontorsbiträdestjänster samtidigt med att två extra ordinarie tjänster indragas.

Med hänsyn till både det ansvar, som åvilar den kvinnliga arbetsledaren å registeravdelningen, och omfattningen av hennes arbetsuppgifter förordar jag, att tjänsten i avvaktan på en eventuell omorganisation av registeravdelningen placeras i Eo 9. Däremot anser jag mig icke böra förorda ökad medelsanvisning för uppflyttning till Eo 7 av ett kontorsbiträde å samma avdelning. Jag vill icke motsätta mig, att den vakantsatta byråinspektörsbefattningen å första byrån tillsättes under nästa budgetår, då behov därav synes föreligga för kontrollen över bryggerierna.

I enlighet med styrelsens förslag bör den å övergångsstat uppförda tjänsten såsom förste byråingenjör utgå ur personalförteckningen. Samtidigt bör den

förste byråinspektörstjänst i A 24, vars innehavare skulle placeras i lönegraden Eo 26, uppföras å övergångsstat.

Vad angår medelsbehovet under anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän skulle nyssnämnda placering i lönegraden Eo 26 av en förste byråinspektör medföra en med omkring 10 000 kronor minskad belastning. Å andra sidan skulle överföring till ordinarie stat av ett extra ordinarie kanslibitråde, som tillika innehar en ordinarie kontorsbiträdesbefattning, och två extra ordinarie kontorsbiträden öka utgifterna med närmare 15 000 kronor. Anslagsposten torde sålunda böra upptagas till ett 5 000 kronor högre belopp än för innevarande budgetår, eller till 157 000 kronor.

I enlighet med kontrollstyrelsens förslag torde anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, böra ned sättas från 33 000 kronor till 22 200 kronor.

I fråga om anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal skulle avlöning till en förste byråinspektör i Eo 26 öka utgifterna med omkring 10 500 kronor. För avlöning från den 1 oktober 1945 åt en amanuens för biträde vid handläggningen av ärenden angående systembolagens lönefrågor torde böra beräknas 3 800 kronor. Någon uppräknig för att möjliggöra anställandet av ett extra ordinarie kontorsbiträde torde icke behövas, eftersom under anslagsposten för löpande budgetår avsetts medel för ett kontorsbiträde för kontrollen över de allmänna restaurangbolagen, varav behov icke längre skulle föreligga. Uppflyttningen av ett kanslibitråde till kontorist skulle innebära en kostnadsökning av 300 kronor. För avlöning åt en byråinspektör i lönegraden Eo 22 beräknar jag 7 000 kronor. Mot nämnda utgiftsökningar av sammanlagt 21 600 kronor skulle svara en minskad belastning av omkring 14 000 kronor på grund av inrättandet av de förutnämnda ordinarie biträdesbefattningarna. Anslagsposten torde kunna upptagas till 225 000 kronor.

Till rörligt tillägg torde böra beräknas 51 800 kronor.

Kontrollstyrelsens avlöningsanslag torde sålunda för nästa budgetår böra upptagas med $(157\,000 + 22\,200 + 225\,000 + 51\,800 =)$ 456 000 kronor.

Kontrollstyrelsen: Omkostnader. Ifrågavarande anslag är å gällande riksstat uppfört med 72 000 kronor.

I sin skrivelse den 31 augusti 1944 har kontrollstyrelsen hemställt, att enahanda anslagsbelopp och omkostnadsstat måtte fastställas jämväl för budgetåret 1945/46.

Departementschefen har för egen del anfört följande.

Vid bifall till förslaget om omorganisation av de allmänna restaurangbolagen torde anslagsposten till reseersättningar kunna minskas med 3 000 kronor i förhållande till vad kontrollstyrelsen beräknat. Vid sådant förhållande bör posten upptagas med 25 000 kronor. I övrigt kan jag godtaga kontrollstyrelsens i skrivelsen gjorda beräkningar angående medelsbehovet å omkostnadsanslaget. Med hänsyn härtill beräknar jag anslaget till 69 000 kronor.

Kontrollstyrelsen: Kontroll å tillverkningsavgifter. Ifrågavarande anslag är å gällande riksstat uppfört med 250 000 kronor.

I sin skrivelse den 31 augusti 1944 har *kontrollstyrelsen* föreslagit anslagsposterna till dels arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, dels avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, dels ock rörligt tillägg höjda till 360 000, 67 000 respektive 8 500 kronor. Posten till Reseersättningar föreslås sänkt till 69 000 kronor under det posterna till Sjukvård m. m. och

Övriga utgifter: Nyanskaffning och underhåll av kontrollapparater och kontrolleffekter m. m. av styrelsen upptagits med oförändrade belopp. Inkomstposten till Särskilda uppbördsmedel: Kontrollkostnadsbidrag föreslås höjd till 195 000 kronor. Ifrågavarande anslagsbehov har sålunda beräknats till 320 000 kronor.

Lantbruksbränneriernas kontrolltjänstemannaförening har den 11 september 1944 gjort framställning om en sådan tillfällig förhöjning av arvudet till brännerikontrollörerna, att dessa erhöles samma kompensation för den efter år 1940 inträdda stegringen i levnadskostnaderna som flertalet övriga lägre statstjänstemän.

Över framställningen har kontrollstyrelsen den 30 oktober 1944 avgivit infordrat utlåtande.

Departementschefen har för egen del anfört följande.

I huvudsaklig överensstämmelse med de principer för arvodesreglering, vilka angivits i årets statsverksproposition, torde en uppräkningsbörja företas av nu utgående maximiarvoden till biträdande överkontrollörer vid den lokala kontrollen över läskedrycksbeskattningen och över varuskatten. Ifrågavarande arvoden torde sålunda böra höjas från 7 600 kronor till 8 100 kronor.

Förslaget om arvodesförhöjning till brännerikontrollörerna m. fl. bör prövas med utgångspunkt från att befattningarna övervägande ha karaktären av bi-sysslor, vanligen innehavda av pensionerade militärer. På grund härav kan en uppräkningsbörja i sådan omfattning, som motsvarar den av statstjänstemännen i allmänhet erhöles dyrtidskompensationen, icke komma i fråga. Med hänsyn till de inträdda kostnadsstegringarna för kontrollörerna, vilka i regel tjänstgöra å annan ort än hemorten, synes dock en mindre höjning av arvoden böra medgivas. Jag förordar sålunda en höjning av dagarvoden för kontrollör med tjänstgöring vid ett bränneri från 14 kronor 75 öre till 15 kronor 50 öre, för kontrollör med tjänstgöring vid flera brännerier från 20 till 21 kronor, för tillsyningsman vid brännerimagasin från 15 kronor 25 öre till 16 kronor samt för kontrollombud vid skattepliktigt bryggeri och tillsyningsman vid skattefritt bryggeri från 1 krona 30 öre till 1 krona 35 öre. Det för tillsyningsman vid brännerimagasin fastställda minimiarvudet för månad bör höjas från 42 kronor till 44 kronor. Kostnaderna för denna arvodesreglering kunna beräknas till omkring 15 000 kronor.

Kontrollstyrelsens beräkning av förevarande anslag, vilket väsentligen är beroende av omfattningen hos brännvinstillverkningen, synes mig kunna godtagas med viss jämkning nedåt. Jag förordar sålunda, att anslaget upptages med 325 000 kronor mot 250 000 kronor för innevarande budgetår.

Kontrollstyrelsen: Granskning av systembolagens ekonomiska förvaltning. Ifrågavarande anslag föreslås skola upptagas med oförändrat belopp, 78 500 kronor.

I sin förenämnda skrivelse den 31 augusti 1944 har *kontrollstyrelsen* föreslagit, att fem revisorsbefattningar, vilka enligt vad nu gäller äro förenade med ett årligt arvode av 10 300 kronor, skola upptagas såsom extra ordinarie i 24 lönegraden. Härav skulle föranledas en höjning av förevarande anslag för nästa budgetår till 80 000 kronor.

Departementschefen har för egen del anfört följande.

Kontrollstyrelsens förslag om överförande till extra ordinarie stat av systembolagsrevisorerna kan jag för närvarande icke biträda. Då anledning

icke heller i övrigt föreligger till ändring av medelsanvisningen för ändamålet, förordar jag, att anslaget upptages med oförändrat belopp, 78 500 kronor.

Utskottet.

Utskottet har ej funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer därför,

att riksdagen må

a) godkänna följande personalförteckning för kontrollstyrelsen:

Personalförteckning.		Lönegrad
Befattning		
Tjänstemän å ordinarie stat:		
1 överdirektör		B 2
2 byråchefer		A 30
1 byrådirektör		A 28
1 förste aktuarie		A 26
1 förste byråinspektör		A 24
1 förste byråsekreterare		A 24
1 byråinspektör		A 22
1 byråsekreterare		A 21
1 kansliskrivare		A 11
3 kontorister		A 9
1 förste expeditiönsvakt		A 7
2 kanslibiträden		A 7
1 expeditiönsvakt		A 5
8 kontorsbiträden		A 4
Tjänstemän å övergångsstat:		
1 förste byråinspektör		A 24
1 laborator		A 24
1 aktuarie		A 21
1 bokhållare		A 17
1 kanslibiträde		A 7
Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än 20:		
1 byråchef		Eo 30
1 förste byråinspektör		Eo 26
4 förste byråinspektörer		Eo 24
3 byråinspektörer		Eo 22
1 kamrerare		Eo 22
1 byråingenjör		Eo 21

Anm. 1. Byråinspektörstjänsten å ordinarie stat må ej tillsättas, så länge en extra ordinarie förste byråinspektörstjänst finnes inrättad å avdelningen för varuskatt å tekniska preparat.

Anm. 2. En kontorsbiträdestjänst må ej tillsättas, så länge det å övergångsstat uppförda kanslibiträdet kvarstår i tjänst;

b) godkänna följande avlöningsstat för kontrollstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1945/46:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 157 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	» 22 200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 225 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 51 800
Summa kronor 456 000;	

c) för budgetåret 1945/46 under sjunde huvudtiteln såsom förslagsanslag anvisa

- 1) till *Kontrollstyrelsen: Avlöningar* 456 000 kronor;
- 2) till *Kontrollstyrelsen: Omkostnader* 69 000 kronor;
- 3) till *Kontrollstyrelsen: Kontroll å tillverkningsavgifter* 325 000 kronor;
- 4) till *Kontrollstyrelsen: Granskning av systembolagens ekonomiska förvaltning* 78 500 kronor.

Stockholm den 17 maj 1945.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Närvarande: se under utlåtandet nr 140.